

Emlékmű és emléktábla

az 1941-es magyarországi deportálás két ukrainai helyszínén: Kamenyec-Podolszkijban és Kőrösmezőn

VISSZHANG - LIII. évfolyam 40. szám, 2009. október 2.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET) és a Wesley János Lelkészképző Főiskola (WJLF) 2004-ben, a Soá hatvanadik évfordulója alkalmával bűnbánati és könyörgő istentiszteleti alkalmakat tartott, és emléktáblát helyezett el azokon a pályaudvarokon, ahonnan zsidó testvéreinket szállító vagonok indultak 1944-ben Auschwitzba, a pusztulás földjére.¹ Már ekkor is terveink között szerepelt, hogy hasonló emlékjelet állítunk Kőrösmezőn, az 1941-es magyarországi Soá-prelúdium hírhedt állomáshelyén. A náci-fikálódó magyar kormányzat rendfenntartó és idegenrendészeti szervei e határ menti településen zsúfolták össze az ország területéről azokat a „külhonosnak” bélyegzett magyar állampolgárságú vagy ez idő szerint nálunk menedéket kereső zsidó származású személyeket, összesen mintegy 18 000 embert, akiket aztán rövid néhány nap elteltével ukrán területekre toloncoltak, ahol túlnyomó többségük áldozatul esett az itt tomboló és minden emberi képzeletet felülmúló massacrénak, köztük a világtörténetileg is negatív jelképpé vált kamenyec-podolszkiji mészárlásnak.

A II. világháború óta Ukrajnához tartozó Kőrösmezőn az öt évvel ezelőtti tervet nem tudtuk valóra váltani. Most azonban arról adhatok tájékoztatást, és eközben különösen is meleg szívvel gondolok azokra, akik a közvetlen érintettség és/vagy hozzátartozóik révén mindmáig csontba rekesztett rettenetként őrzik az akkor velük történeteket, és akik nem szűnő reménységgel szorgalmazták is az 1941-es deportálás emlékjeleinek határon túli elhelyezését (és hadd említsem meg közülük külön is ennek az ügynek haláláig fáradhatatlan robotosát, Szirtes Zoltán atyai barátomat²), hogy a MET diplomáciai jószolgálatára révén az idén végül nemcsak azt sikerült elérnünk, hogy az 1941-es via dolorosa kőrösmezői stációjánál (a helyi vasútállomás falán) helyezhessünk el emléktáblát, de azt is, hogy Kamenyec-Podolszkijban, az egykori gyilkosságok helyszínét őrző mártírok parkjában is emlékművet emeljünk az áldozatoknak.

Hisszük, hogy ezek az emlékjelek nem önmagukért vannak, hanem - amint az egykor Jákób által állított kőoszlop (Mózes I. könyve, 28. rész) - az Égnek a kapuját is jelentik, amelyen keresztül (próbáltam valahogy ekképpen dadogni a Kamenyec-Podolszkijban augusztus 28-án tartott városi megemlékezés és emlékműátadás alkalmául szolgáló megrendítő órában), meghallhatjuk a történetek miatt minket „rettenetes” vád alá helyező ítélő és/vagy ítélő lelkiismeret szavát, és egyszersmind kérhetjük, és el is nyerhetjük az egymással és az Örökkévalóval való megbékélés alternatíva nélküli ajándékát.

A WJLF Theológus és Lelkész Szak részéről azt is tervezzük, hogy a későbbiekben rendszeresen szervezünk kegyeleti és oktatási célú zarándokutakat Kőrösmezőre és Kamenyec-Podolszkijba, illetve Stanislauba, a magyarországi zsidóság történetének és a magyar nemzeti lelkiismeretnek e „metafizikai” jelentőségű állomáshelyeire.

Az „olajág jegyében” emellett továbbra is lelkiismereti és jószolgálati kötelességünknek tekintjük, hogy október 12-én, a Kőrösmezőn át végül Stanislauba jutott, és ott meggyilkolt sok száz testvérünk halálának emléknapiján rendszeresen megemlékezzünk az 1941-es deportálás eseményeiről.³

Az idei kőrösmezői és kamenyec-podolszkiji zarándokút, illetve emlékmű- és emléktábla-állítás részleteiről rövid tudósítást adunk a www.korosmezo.atw.hu (Kőrösmező - Kamenyec-Podolszkij) című honlapon, és

ugyanitt tájékoztatunk a küszöbön álló október 12-i emléknap részleteiről is.

a WJLF Theológus és Lelkész Szak dékánja

¹ *Majsai Tamás: Testvéri gondolatok Magyarország keresztényeihez, keresztény egyháztagjaihoz és keresztény egyházi vezetőihez a Soá magyarországi eseményeinek 60. évfordulója alkalmával. ÉS, 2004/16., ápr. 16.; Iványi Tibor: A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség és a Wesley János Lelkészképző Főiskola a Soá hatvanadik évfordulóján. ÉS, 2004/16., ápr. 16.. Bővebben lásd továbbá a SOÁ-émlékistentiszteletek a deportálások 60. évfordulóján című honlapot: www.soa2004.atw.hu*

² Az 1941-es áldozatok történelmi rehabilitálásáért folytatott harcairól lásd saját kiadásban megjelentetett munkáját: Temetetlen halottaink. 1941. Kőrösmező, Kamenyec-Podolszk. Budapest, 1996.

³ Lásd Majsai Tamás: [Kamenyec-Podolszkijra emlékezünk](#), ÉS, 2006/35., szept. 1.